

Szolidaritási gyűlés

A Hazafias Népfrent megyei bizottsága és az Ikarus szegedi gyára tegnapi szerdán Szegeden palesztin szolidaritási gyűlést rendezett. **Ordógh László**, a gyár pártvezetőségének titkára köszöntötte a résztvevőket. A közöttük az elnökségben helyet foglaló **Prágai Tibort**, Szeged megyei város tanácselnökének általános helyzetéről, **Kulcsárné dr. Kiss Piroskát**, a népfrent szegedi városi bizottsága titkárát, **Fogas Jánost**, az Ikarus szegedi gyárának igazgatóját. Ezután **dr. Berencsi György**, Eseményeket a Hazafias Népfrent szegedi városi bizottságának elnöke mondott beszédet és felszó-

lalt **Asad M. Kasim**, a Palesztin Felszabadítási Szervezet budapesti irodájának munkatársa. A gyár dolgozóinak nevében **Sebők János** szocialista brigádvezető biztosította támogatásukról a palesztin nép képviselőjét. A gyűlés résztvevői táviratot küldtek az Országos Béketanácsnak, amelyben szolidaritásukat fejezték ki a palesztin nép igazságos harcával és támogatják őket önálló államalapításukért folyó harcukban. Befejezésül a Családi és Társadalmi Eseményeket Rendező Intézet Radnóti Miklós irodalmi köre adott műsort.

Munkavédelmi megbeszélés

A budapesti tanácsok munkavédelmi irányító és ellenőrző munkáját vitatta meg szerdai ülésén az Országos Munkavédelmi Bizottság és áttekintette a munkavédelmi propaganda helyzetét is. Megállapította, hogy bővültek a vállalatok különböző szintű vezetőinek munkavédelmi ismeretét. A szervezett képzést határozottan elő kellene vonni a különböző kiadványok, filmek, hasznosaknak bizonyultak a kiállítások és a különböző munkavédelmi vetélkedők is. A

bizottság felhívja a vállalatokat, hogy mindenütt a helyi körülményeknek megfelelő, jól használható eszközöket szerezzenek be. Ezért tovább szakosítják a munkavédelmi kiadványokat, filmeket. Az OMB a továbbiakban megvizsgálta a tárgycikkal kapcsolatos kérdésekről, illetve az ergonomiára állami irányításának megoldásáról hozott minisztertanácsi határozatok végrehajtásának menetét. (MTI)

Baleset ellen

A balesetek kétharmada az otthon biztonságosnak vélt falai között történik. A nem üzemi baleseti okok kutatásának eredményeiről, s a megelőzés lehetséges módszereiről tartottak közös sajtótájékoztatót szerdán a Hazafias Népfrent és az Állami Biztosító vezetői.

S. Hegedűs László, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának titkára elmondta: a munkaviszonyban nem álló kiskorúak, tanulók, háztartásbeliek, nyugdíjasok, másrészt a munkaviszonyban álló dolgozók munkahelyen kívüli baleseteinek megelőzésére még nem elég figyelmet fordít a társadalom. A Hazafias Népfrent Országos Tanácsa, az Állami Biztosító, valamint a SZOT illetékes intézménye a nem üzemi balesetek megelőzését is célul tűzte ki.

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsának elnöksége múlt év végén hozta létre a balesetvédelmi társadalmi munkabizottságot. A megelőzés legcélszerűbb módszereinek tartják: alkalmazni az otthoni körülményekre az üzemi balesetvédelem tapasztalatait, s az ott bevezetett megelőző intézkedéseket. A széles körű felvilágosító propaganda sokat segíthet, ezt vállalja a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa elnökségének balesetvédelmi társadalmi munkabizottsága.

Panasz helyett munka

Divat lett minálunk panaszkodni. Sír, a gyárigazgató: a változó szabályozók közepette lassanként képtelen lesz a vállalat nyereségesen termelni. Morog a téveszelnők: egyre drágábbak a gépek, a műtrágyák, a növényvédők szerek s az árak emelkedésével nem tartanak lépést a főlvasárlási árak. Így aztán nem éri meg foglalkozni ezzel, nem éri meg azzal, lassan semmivel, mert csak a ráfizetést gyarapítják. Sok téves van így például a konzervipari nyersanyagokkal, a zöldborsóval is.

Utálatos növény a zöldborsó! — mondja **Rósa László**, a Szegedi Konzervgyár igazgatója. — Utálatos, mert törődni kell vele sokkal többet, mint a gabonával. És amikor eljön a betakarítás, órákat sem szabad kézni vele. Szinte percenként kell megszervezni a munkát, mert különben öregszik a szem, romlik a minősége, s néhány órán belül már földolgozhatatlanná válik. Pedig a borsó fontos konzervipari nyersanyag, jó exportlehetőségekkel. Mégis a konzervipar az idén csak a szerződött mennyiség nyolcvan százalékát tudta főlvasárolni. A legtöbb gazdaság kevesli a főlvasárlási árakat, sokallja a befektetett munkát. A termelési kedv újból föllendése érdekében így aztán sokféle az országban milliók tucatjait kívánják így, vagy úgy beinvesztálni a borsóba. Pedig akad példa arra, hogy a borsó is lehet nyereséges cikk!

Dóra Árpád, a pusztaföldvári Lenin Tsz növénytermesztési ágazatvezetője. Nem túl régen kezdtek foglalkozni a zöldborsóval, de azt vallják: nekik nagyon is megéri. Mert nemcsak a réven nyerne általa, hanem a vámon is. Pusztaföldvár esete valódi példa. Az ottani tapasztalatok mindenképpen szélesebb körben is tanulságosak nemcsak a mezőgazdaságban. Mert választ adhatnak arra a kérdésre: miből lesz a haszon?

A Szegedi Konzervgyár 1977-ben arról próbálta meggyőzni — különben eredményel — a pusztaföldváriakat, hogy természetesen a vállalat számára csemegeborkát kiskertjeikben. Közben kapcsolatba kerültek a tésszel is, ahol — egy-két beszélgetés hatására 60 hektáron zöldborsót vetettek. Ekkor még az Orosházi Állami Gazdaság gépeit kérték kölcsön a betakarításra, s 40—42 mázsás átlagtermést kaptak egy hektáron. A következő évben — úgy látszik, nem szerettek rossz tapasztalatokat — már megkésztették a vetésterületet: 120 hektáron vetettek borsót 1978-ban, és két borsócséplő gépet is vásároltak. Azóta már 200 hektáron természetesen zöldborsót, és három betakarító gépük van.

Dóra Árpád sorolja a sokszor és sokak által kárhözott konzervipari növény a zöldborsó előnyeit: az év első felében jelentős árbevételhez juthat általa a tévesz, ami csöppet sem közömbös a mezőgazdaságban.

haadásul a borsó után a terület jó nyolcvan százalékban másodvetésre is módnyilik. Például silókukoricát vethetnek, ami náluk hektáronként 270 mázsa koruli átlagtermést hoz. Emellett a borsó betakarításakor nemcsak a szemnek veszik hasznát, hanem a vizszámardó zöldtömeget jól használhatják a szarvasmarnak takarmányozásában is. Ez az „ingyentakarmány” pedig napi 2—3 literrel növeli teheneik tejhozamát. Arról nem is beszélve, hogy a vetésforgóban a borsó kiváló növény például a következő évi gabona alá.

Jó, jó, mondhatnánk, de ezek csak járulékos hasznok, amiből nem föltétlenül lehet megélni. De a bevétel? A borsószemen keresett pénz? E téren vajon mi a helyzet?

Nos ha csak a borsószemeken keresett összegeket, a Szegedi Konzervgyártól fölvett pénzt nézzük, akkor sem jár rosszul a tévesz. Főleg magas, az országos átlagot jóval meghaladó termésátlag miatt. Nálunk hektáronként általában 40 mázsát ad a borsó. Pusztaföldváron viszont 65 mázsa körül van az átlag. Ráadásul egy-egy fajtból meghaladja a 80 mázsát. (Mindez nyilván komoly szaktudást, technológiai fegyelmet, jó szervezést föltételez. Aligha véletlen hogy ugyanez a tévesz évek óta az élvonalban van a gabonatermesztésben is.)

A magas termésátlagok pedig tisztességes hasznot hoznak a szövötközésnek a jelenlegi, sokak által alacsony-nak tartott főlvasárlási árakon is. **Dóra Árpád** a gabonával hasonlítva össze a borsót: 320—340 forintot kapnak a gabona mázsájáért, a borsóért pedig 760 forintot. Ha gabonát természetesen, egy hektáron körülbelül 34—35 ezer forint az árbevétel, a borsó esetében pedig 45—46 ezer forint. Az ő termésátlagaikkal a nagyon magas első osztályú termékarányukkal a borsó jóval több hasznot hoz, mint a gabona. Jóval több közvetlen hasznot a közvetett előnyökről — takarmány, másodvetés lehetősége, korai árbevétel, vetésforgó stb. — nem is beszélve.

A haszon természetesen sok mindent föltételez.

Szaktudást, precizitást, jó szervezést, figyelmet. Azaz: jól kell megválasztani a fajtákat a vetésterületet, pontosan el kell látni a növényvédelmi, tápanyagpótlási, földadatokat, betakarítaskor pedig nagyon pontosan meg kell szervezni a munkát, hogy a friss borsószem négy-öt órán belül már a konzervgyári földolgozó soron legyen. Akkor nincs se ünnep, se vasárnap, se éjszaka, s a gépeknek is menniük kell nem állhatnak egy-egy elromlott alkatrész miatt. Különben oda a haszon. De, ha teljes emberként végzik a munkát, az eredmény mindenképpen kárpótol a fáradsággal.

Igaz, panaszkodni könnyebb, mint pontosan szervezeten, a nagyobb és immár „valódi” követelmények szerint dolgozni. Am úgy látszik, mégiscsak ez hozhatja meg az eredményt. S aligha csak a mezőgazdaságban, adott esetben a pusztaföldvári téveszben, ah, különben az eredmények és a haszon alapján jövőre ismét tovább bővítik a borsó vetésterületét, az eddigi 200 hektárról 300-ra, s már megvásárolták negyedik betakarító gépüket is, éppen a borsóból származó haszonnal.

Lehet, hogy nemcsak pénz, nemcsak tüke és beruházási javak kellene az előrelépéshez. Olyan javak, amelyeket kívülről várunk „isten” ajándékként, netán állam bácsi nagyobb jólét-küségére számítva a régi beidegződések alapján. (Állam bácsi különben akár mennyire is akarna nemigen tud „jólét” lenni, mert nincs neki miből!) Úgy tűnik, az előrelépéshez szükséges föltételeket sok helyen ugyanúgy, mint Pusztaföldváron — saját erőből is megteremthetnek, ha valóban élnek minden lehetőségükkel, aminek eredményeként viszonylag csekély ráfordítással növelhetnék piacépes termékeik mennyiségét, s így hasznukat is. Mert Pusztaföldvárott sem elsősorban pénz kellett az eredményekhez, hanem annak a befektetése, amit szellemi tőkének szoktunk nevezni.

Szavay István

Változások a közlekedési ügyek intézésében

Módosul a rendőrség közötti közlekedési igazgatás-szervezete — jelentette be **Grimela Sándor** rendőr ezredes, a BM Országos Rendőr-főkapitányság közlekedési csoportfőnök-helyettese szerdán, Budapesten, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének székházában tartott sajtótájékoztatóján.

Az ország öt megyéjében korábban kísérleti jelleggel bevezetett decentralizált ügyintézés jó tapasztalatai alapján vezetői engedélyekkel és a járművekkel kapcsolatos első fokú ügyek intézésével — Budapest kivételével — a megyékben a járási, valamint a városi rendőrkapitányságok közlekedési alosztályai — mint első fokú hatóságok — végzik a vezetői engedélyek kiállítását, az újabb vizsga esetén a járműkategoriza-er-nyesítését, meghatározott esetekben a visszavonásukat, illetve visszadásukat. Itt intézik majd a külföldön kiállított jogosítványok cseréjét; a tanulói, illetve az ideiglenes vezetői engedélyek kiadását. E szervek feladata lesz a tanfolyam nélküli vizsgára bocsátás engedélyezése, valamint a forgalmi engedélyekkel és a rendszámokkal, a tulajdonjoggal kapcsolatos összes ügyek intézése.

Döntésük ellen továbbra is az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint lehet fellebbezni.

Mi újság a gyógyszerfronton?

A gyógyszerészek maguk között csak „acidum nicotinicum pániknak” nevezték a közelmúlt, tömeghisztériáját. Ez a fontos értéktől — és még több más — sokak által szedett gyógyszer hiánycikk volt, és közülük néhány mind a mai napig az maradt. Kétségbeesett levelek az illetékesekhez, reklamáló telefonok a gyógyszerárakba. A sokszor valós alap nélküli szóbeszédék egyre nagyobb aggodalmat szültek — szülnék a betegek, az állandó orvosságfogyasztók között. Erthetően, hiszen a beteg ember érzékeny, és nyilvánvalóan kétségbeesik, ha a számára fontos, — még lelki egyensúlyát is befolyásoló — tablettát, egyik napról a másikra eltűnik a patikák polcairól.

Egyik oldalon az egészségért aggódó „fogyasztó”, a másik oldalon pedig a nem kevés gondnal küszködő gyógyszeripar és kereskedelem. Tudom, a beteg ember hiányzó tablettái nem pótolhatók nyugtatói igyekvő szavakkal, mégis hiszem, hogy a legilletékesebbek tájékoztatása enyhíti a „gyógyszerfront” valójában túldramatizált ütközéseit. Az „itt” és „most” gyógyszerellátásáról kértem információt **dr. Péter Szilvesztertől**, a Csongrád megyei tanács egészségügyi osztályának főgyógyászától és **Rákos Gyulától**, a megyei gyógyszerügyi központ igazgató főgyógyászától.

A magyar gyógyszeripar nehézségekkel küzd, ezt a tényt senki sem szándékozik tagadni. Zavarok vannak az ellátásban, akadályok a gyártásban, aminek egyik oka a magas költségeket igénylő alapanyagkészítés, illetve beszerzés. Az eredeti gyógyszer-molekulák-sorozatban történt előállításának korcsa — nemzetközi viszonylatban is — jelezte, mivel a kutatási és gyártásbevezetési kísérleteket csak a legnagyobb gyárak képesek finanszírozni. Mit tehet a magyar gyógyszeripar? Egyre több licenct vásárol, hogy a gyártási jogok megszerzésével biztosíthassa a gyógyszer-kihozni előállítását. A tőkés országokban gyártott gyógyszerek behozatalát pedig természetesen befolyásolja devizakeretünk. Az egész-

ségügyi kormányzat azonban — a lehetőségekhez képest — biztosítja a készítmények importját.

E nehézségek közül bizonyára a beteg pusztán annyit érzel, tud és lát, hogy általában 20—30 orvosság szerepel a tartós hiánycikk listáján. Azt viszont már nem — illetoleg csak kevesen — ismerik, hogy a hiányzó tabletták szinte mindegyike pótolható más — az adott betegséget ugyanúgy befolyásoló — szerekkel. Az egyazon hatástani csoportba tartozó gyógyszerek ugyanis közel azonos hatáserővel alkalmazhatók a terápia során.

S a „gyógyszerpánik” egyik sarkallatos pontja éppen itt keresendő. A bizalmatlanság, netán a megszokotthoz való görcsös ragaszkodás okán a betegek legtöbbször elzárkóznak az orvosok által ajánlott más elnevezésű, vagy csupán más néven csomagolású piruláktól. Méginkább nem fogadják el a gyógyszerész javaslatát, amikor ugyanolyan hatású, ugyanarra a speciális betegségre szedhető, de nevében eltérő készítményt ajánl.

Felhívtam néhány gyógyszerészt, a hiánycikket iránt érdeklődtem. A jelenleg nem kapható tabletták helyett mindenhol tudtak javasolni pótlásukra alkalmas orvosságot. Példának okáért az acidum nicotinicum 12-féle egyéb értéktől helyettesíthető, melyből az orvos — kezeltje minden betegségét ismerve — kiválaszthatja a legmegfelelőbbet.

A zökkenőmentes gyógyszerpótlást a pontos és rendszeres tájékoztatás is segíti, a körzeti orvosok és gyógyszerészek jó együttműködése. Az Egészségügyi Minisztérium minden hónapban részletes hiánycikk ismertetőt küld a gyógyszerügyi központnak, amelyen utalnak arra, mi mivel helyettesíthető. A központok készletüknek megfelelően módosítják ezt: törlik a listáról a raktaikban még meglévő orvosságok neveit, és az így módosított tájékoztatót eljuttatják az orvosi rendelőkbe és a gyógyszerárakba. A gyógyszerészek és orvosok tehát naprakészen ismerik a nem kapható készítményeket — s

ami a legfontosabb — a helyettesítő tablettákat. A Csongrád megyei gyógyszer-tár centrum **Galenusi laboratóriumában** többféle orvosságot gyártanak, melyek csomagolásukban ugyan eltérnek — összetételükben azonban azonosak — a gyári termékekkel. E középüzemi gyógyszergyártás nagyban segíti a helyi ellátást, és esetenként jelentősen csökkenti a hiánycikk számát.

De vajon mindenre létezik pótszer? A kizárólag tőkés importból származó tüdő, mozgásszervi és idegrendszeri betegségek orvosságai felcserélhetők-e? Sajnos nem. De a nélkülözhetetlen és életmentő gyógyszerek — legyenek azok bármilyen drága külföldi készítmények — minden körülmények között megvannak és meglesznek gyógyszerárakban.

Az illetékesek mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gyógyszerellátás — a nehezebb esztendőkből is — valamilyen módon kielégítő legyen. A nehézségek megoldásában a gondok enyhítésében azonban számitanak a „partnerre”, ez esetben a betegek együttműködésére. Nem tévedés. Valóban társak vagyunk, segítőtűnk. Mindenekelőtt azzal, hogy megértjük és főleg elhisszük mindenre van orvosság. S nem kevésbé azzal, hogy nem vásároljuk fel — sokszor csak házi patikánk „gyarapítására” — gyógyító szereinket. **Kalocsai Katalin**

Biogáz-energia

A gazdaságos környezetvédelemre ad lehetőséget az iparban, a mezőgazdaságban, a háztáji és egyéni gazdaságokban az úgynevezett biogáz-eljárás. Ezzel a technológiával — melyről szerdán tanácskozott a Hazafias Népfrent országos elnöksége környezetvédelmi munkabizottságának tudományos és oktatási albizottsága — megoldható a szerves hulladékok újrahasznosítása, a fertőző anyagok olcsó kezelése; megújuló energiaforráshoz, humusz-

hoz, komposzthoz — esetleg — takarmányhoz juthat általa az ember.

Az energiagazdálkodási kormányprogram 4 biogáz-erőmű létrehozását vette tervbe: még ebben az évben megkezdte működését a szécsényi és a dömsödi biogáztelep.

A hozzászólásokban elhangzott: a gazdák között sokan készek kockázatvállalásra, leleményes emberek, akik kisgazdaságukban szívesen bevezetnék a biogáz-eljárást.